

Informacje o przebiegu i wynikach LV Olimpiady Fizycznej 2005/2006 w Okręgu Małopolskim

Stanisław Urban

Instytut Fizyki UJ

Tradycyjnie zawody Olimpiady Fizycznej rozgrywane są w trzech etapach. W pierwszym etapie uczniowie rozwiązują zadania w domu i mogą czerpać wiadomości oraz konsultować poprawność rozwiązań bez żadnych ograniczeń. Niewątpliwie nauczyciel przedmiotu jest tu niezastąpionym przewodnikiem i „trenerem”. Zgłaszane do Komitetu Okręgowego OF prace są oceniane przez dwie osoby (są to zwykle doktoranci w Instytucie Fizyki UJ, byli olimpijczycy), a końcowe oceny są uzgadniane tak, aby różnica nie przekraczała jednego punktu w skali 10-punktowej (dla zadań doświadczalnych – 20-punktowej). Punkty obu recenzentów są sumowane. Do tegorocznej edycji OF przystąpiło 132 uczestników z 30 szkół (w tym zaledwie 12 dziewcząt), czyli znacząco więcej niż w poprzednim roku (87). Niestety, skala ocen była bardzo zróżnicowana. Komitet Okręgowy dopuścił do II etapu 64 uczniów z 19 szkół (w tym 4 dziewczyny) z minimum 82 punktami na 200 możliwych (maksymalna ocena – 162 punktów, 42 prace powyżej 100 punktów).

Zawody II etapu były przeprowadzane anonimowo. Uczniowie rozwiązywali 3 zadania teoretyczne w czasie 4,5 godziny. Ten test okazał się za trudny dla większości uczestników. Zaledwie 18 chłopców uzyskało 34 punkty (na 60 możliwych), które Komitet Okręgowy uznał za minimum uprawniające do udziału w części doświadczalnej (maksymalna ocena – 59 punktów). Za wykonanie doświadczenia, trwającego 4,5 godziny, można było uzyskać 40 punktów. Najwyżej oceniona praca uzyskała 39 punktów.

Zadania II etapu były ponownie oceniane przez recenzentów Komitetu Głównego OF, ewentualne różnice dyskutowane, a następnie zatwierdzone na zebraniu przedstawicieli wszystkich okręgów. Zgodnie ze statutem OF minimum kwalifikujące do zawodów III etapu wynosiło w tym roku 64 punkty na 100 możliwych (4 osoby z różnych okręgów uzyskały po 97 punktów). Zgodnie z tym, do dalszych zawodów dopuszczono 77 uczniów, z czego 8 z naszego okręgu. Najlepszy nasz zawodnik uzyskał 89 punktów, co dało mu 12 pozycję. Wyniki prezentowane są na stronie <http://www.kgof.edu.pl/>.

A oto lista uczniów z naszego okręgu dopuszczonych do części doświadczalnej z zaznaczeniem tych, którzy zakwalifikowani zostali do III etapu:

Lp.	Imię i Nazwisko	Szkoła	Miejscowość	Zakwalifikowani do III etapu
1	Łukasz Bańdur	I LO	Tarnów	
2	Karol Dąbrowski	V LO	Kraków	x
3	Jan Fuerst	V LO	Kraków	x
4	Aleksander Gajos	V LO	Kraków	
5	Przemysław Kośmider	II LO	Kraków	x
6	Jan Krupa	II LO	Kraków	x
7	Maciej Machulec	V LO	Kraków	
8	Marcin Mycek	V LO	Kraków	
9	Robert Obryk	V LO	Kraków	x
10	Paweł Pawłowski	V LO	Kraków	
11	Daniel Rudnicki	II LO	Kraków	
12	Konrad Sklorz	V LO	Kraków	x
13	Marcin Sobczyk	V LO	Kraków	x
14	Marcin Solarz	I LO	Tarnów	
15	Jacek Trepkowski	V LO	Kraków	x
16	Krzysztof Wesolowski	ZLO	Oświęcim	
17	Rafał Wolfram	II LO	Kraków	
18	Jakub Wójcik	V LO	Kraków	

Zawody centralne (III etap) rozegrano w dniach 1–4 kwietnia w Warszawie. Składały się, jak zwykle, z części doświadczalnej i teoretycznej. W przerwie na ocenę zadań organizatorzy zapewnili uczestnikom bardzo bogaty program naukowy i kulturalny. Wysłuchali oni fascynujących wykładów trzech warszawskich profesorów: Tomasza Dietla (*Nanospintronika*), Andrzeja Udalskiego (*Pozasłoneczne układy planetarne*) i Zbigniewa Jaworskiego (*Cywilizacja, źródła energii i Czarnobyl*). Zwiedzili też interaktywną wystawę *Odkrywanie czasu* oraz zobaczyli *Skrzypka na dachu* w Teatrze Żydowskim.

Najlepiej z naszego okręgu wypadł **Marcin Sobczyk** z V LO im. A. Witkowskiego w Krakowie (nauczyciel – Dr Jerzy Mucha). Zdobył on III miejsce i dyplom Laureata oraz został (jako jedyny) wyróżniony za najbardziej oryginalne rozwiązanie zadania teoretycznego. Oczywiście Marcin będzie reprezentował Polskę na Międzynarodowej Olimpiadzie Fizycznej, która w tym roku odbędzie się w Singapurze. Inni nasi finaliści uplasowali się poza pierwszą dwudziestką (nie są podawane lokaty) i otrzymali dyplom Finalisty OF. Należy zaznaczyć, że wiele uczelni lub wydziałów honoruje te dyplomy i przyjmuje laureatów i finalistów na studia poza systemem kwalifikacyjnym.

Warto przy okazji przyjrzeć się, które szkoły i którzy nauczyciele są szczególnie aktywni w propagowaniu zawodów olimpiady fizycznej w Okręgu Małopolskim. Największą liczbę uczestników w zawodach I stopnia miały następujące szkoły:

Szkoła	Nauczyciel	Liczba zawodników	Zakwalifikowani do części		
			II teor.	II dośw.	III
V LO Kraków	Ryszard Zapała	21	10	3	3
V LO Kraków	Sławomir Brzezowski	13	10	5	2
V LO Kraków	Jerzy Mucha	12	8	3	1
II LO Kraków	Grzegorz Knapik	9	6	3	2
III LO Kraków	Wanda Łabno	6			
Katolickie LO Kraków	Jadwiga Bendo	6			
IV LO Olkusz	Katarzyna Stochel	5			
I LO Tarnów	Marek Lipiński	4	4	2	
Zespół Szkół Ogóln. Tarnów-Mościce	Władysław Strejczak	4	2		
I LO Kraków	Agnieszka Trzepacz	4	1		

Często pojawia się pytanie, czy warto i czy należy zachęcać uczniów do startu w zawodach OF? Dla mnie nie ulega wątpliwości, że *tak* – z kilku powodów. Niewątpliwie zawody olimpiady fizycznej są jedną z nielicznych okazji do wyłaniania prawdziwych talentów i jest to rzecz nie do przecenienia. Nawet dla przeciętnych uczniów start w zawodach daje szansę na pogłębienie wiadomości z fizyki, a przede wszystkim poczucie zmierzenia się z kolegami w pięknej intelektualnej rywalizacji. Wydaje mi się, że niedoceniany jest fakt, iż uczniowie uczą się w ten sposób samodzielności i liczenia tylko na siebie przy rozwiązywaniu zadań. Pokonywanie stresu i oswojenie się z nieco innym niż w czasie lekcji sposobem udzielania odpowiedzi na zadany temat oraz systemem oceniania tych odpowiedzi będzie niewątpliwie owocowało przy zmaganiach o indeks czy w trakcie studiów. Dla nauczycieli zaś sukcesy lub niepowodzenia uczniów stanowić winny wskazówkę, co i jak zmienić, aby coraz więcej podopiecznych było lepiej przygotowanych do samodzielnej pracy.

Na jedną istotną sprawę chcę wszystkim zwrócić uwagę: poza nielicznymi wyjątkami, uczniowie nie potrafią przelewać na papier swoich myśli i intencji tak, aby recenzent był w stanie ocenić pracę bez konieczności snucia domysłów, co piszący chciał naprawdę wyrazić w słabo czytelnych zdaniach czy wzorach. Te wady mogą, niestety, prowadzić do pomyłek w ocenie prac mimo najlepszej woli sprawdzających.

Stanisław Urban
Przewodniczący Okręgu Małopolskiego
Olimpiady Fizycznej

Teksty i rozwiązania zadań można znaleźć na stronie internetowej *Fizyki w Szkole*.